

دانشگاه گیلان

**دستورالعمل اجرایی آیین نامه ارتقای توان
اشتغال پذیری دانشجویان دوره کارشناسی پیوسته**

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

گروه برنامه ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه

۱- مقدمه

آمارهای موجود در خصوص اشتغال دانش آموختگان و تعداد دانشجویان کشور بیانگر ناکافی بودن نرخ اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی می باشد. عوامل متعددی در این زمینه دخالت دارند که از آن جمله می توان به کیفیت نیروی کار دانش آموختگان دانشگاهی اشاره نمود.

با توجه به اینکه بهبود کیفیت یادگیری و بکارگیری آموخته‌های دانش آموختگان از وظایف نظام آموزشی کشور است، چالش‌های موجود در راستای مهارت افزایی و اشتغال فارغ التحصیلان را می توان ناشی از ناهمخوانی برنامه‌ها و متون درسی با نیازهای واقعی بازار کار، عدم وجود مهارت‌های عمومی و شغلی، کمبود فرصت‌های تجربه عملی، عدم وجود آمار اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی و نبود زمینه‌های کاری در جامعه برشمرد. بدین منظور، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اجرای برنامه‌های مهارت‌افزایی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، توسعه دوره‌های کارآموزی، همکاری در تدوین چارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای و رصد اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده است.

این دستورالعمل به منظور اجرای آیین‌نامه ارتقای توان اشتغال‌پذیری دانشجویان دوره کارشناسی پیوسته (مصوب و ابلاغی مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۱ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و در راستای کارآمدسازی برنامه‌های درسی و نیز مهارت‌افزایی دانشجویان مقطع کارشناسی، تدوین و به اجرا گذاشته می‌شود.

۲- تعریف اصطلاحات

دانشجو: منظور از دانشجو در این دستورالعمل، دانشجوی مقطع تحصیلی کارشناسی می‌باشد.
توان اشتغال‌پذیری: به معنای آموزش و بهبود مهارت‌های اشتغال‌پذیری حرفه‌ای مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو و مهارت‌های عمومی مربوط به اشتغال‌پذیری است.
عضو هیأت علمی مسئول: فردی که مسئول طراحی برنامه درسی جدید یا مسئول بازنگری برنامه درسی جاری یا مسئول تدوین اهداف و شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی برنامه درسی جاری و یا مسئول طراحی یا پیشنهاد برنامه آموزشی فرادرسی در گروه آموزشی مربوطه است.^۱
تدوین برنامه درسی جدید: منظور از تدوین برنامه درسی جدید، طراحی و تدوین برنامه درسی برای رشته جدید در گروه‌های آموزشی است.

---

^۱ قابل ذکر است که اعضای مسئول در طراحی برنامه درسی جدید، بازنگری برنامه درسی جاری، تدوین اهداف و شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی برنامه درسی جاری و طراحی برنامه آموزشی فرا درسی طی دستورالعملی که متعاقباً به تصویب هیأت رئیسه خواهد رسید، حق الزحمه دریافت خواهند کرد. همچنین برای انجام مطلوب مراحل مختلف در طراحی برنامه درسی جدید، بازنگری برنامه درسی جاری، تدوین اهداف و شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی برنامه درسی جاری و طراحی برنامه آموزشی فرا درسی همه اعضای هیأت علمی گروه آموزشی متناسب با واحدهای درسی درگیر، موظفند با عضو هیأت علمی مسئول همکاری کافی داشته باشند.

۳- هدف

هدف این دستورالعمل اصلاح برنامه درسی مقطع کارشناسی در گروه‌های آموزشی به منظور آموزش و بهبود مهارت‌های شغلی و عمومی مرتبط با رشته تحصیلی در راستای ارتقای توان اشتغال‌پذیری دانشجویان بعد از فارغ-التحصیلی از دانشگاه است. برای تحقق هدف کلی آیین‌نامه، اهداف اختصاصی زیر در نظر گرفته شده است:

- تدوین برنامه درسی جدید، بازنگری برنامه درسی و تدوین درس اختیاری مهارتی
- ارزیابی کیفیت تدریس و طراحی و اجرای روش نوین تدریس به منظور تقویت فرایند یاددهی-یادگیری
- تدوین شاخص‌های ارزشیابی هدف محور برای برنامه درسی و درس‌های متناظر با آن
- برنامه‌ریزی آموزشی فرادرسی در ابعاد مختلف مهارت‌های فردی و گروهی از طریق سازوکارهای موجود در دانشگاه.

۴- شورای نظارت بر اجرای آیین‌نامه

شورای نظارت بر اجرای آیین‌نامه همان اعضای شورای برنامه ریزی دانشگاه هستند.

۵- واحد نظارت بر حسن اجرای برنامه درسی

بر اساس ماده ۳ آیین‌نامه، واحد نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های درسی تحت مدیریت گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی فعالیت می‌نماید.

۵-۱- شرح وظایف

- ۱- تعیین راهبردهای نظارت بر حسن اجرای برنامه درسی
- ۲- تعیین سیاست‌های اجرایی نظارت بر حسن اجرای برنامه درسی
- ۳- ارزشیابی کیفیت و اثربخشی واحدهای درسی در پایان هر نیم‌سال تحصیلی
- ۳-۱- ارزشیابی هدف محور شامل بررسی تخصص، سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی عضو هیات علمی، طرح درس و نیز بررسی اثربخشی درس در ابعاد نگرش، دانش و عملکرد
- ۳-۲- ارزشیابی فرایند محور شامل تجزیه و تحلیل اطلاعات ارزشیابی کلاس درس، دریافتی از دفتر نظارت و ارزشیابی
- ۳-۳- ارائه نتایج ارزشیابی به بخش‌های مرتبط از طریق گروه برنامه ریزی درسی و گسترش آموزشی

- ۱- ارزشیابی کیفیت و اثربخشی برنامه درسی هر پنج سال یکبار که شامل ارزشیابی ابعاد نگرش، دانش و عملکرد، بررسی کمی و کیفی شاخص‌ها و معیارهای اهداف دوره تحصیلی است. این ارزشیابی با نظرسنجی از اعضای گروه آموزشی، دانشجویان رشته مربوطه و پنل نقد و بررسی انجام خواهد شد.^۱
- ۲- بررسی وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان با کسب اطلاعات جمع‌بندی شده از دفتر ارتباط با دانش‌آموختگان به منظور هدایت و تسهیل اقدامات گروه آموزشی در شناسایی و بروزرسانی موارد لازم در بازنگری برنامه درسی یا تدوین برنامه درسی جدید
- ۳- مستندسازی اقدامات انجام شده و فرایندها به منظور تجدیدنظر احتمالی در بازنگری برنامه درسی برای دوره تحصیلی بعدی
- ۴- سایر امور محوله

۶- عضو هیات علمی مسئول تدوین/بازنگری

عضو هیات علمی مسئول تدوین برنامه درسی برای رشته جدید و یا بازنگری برنامه درسی جاری توسط گروه آموزشی مربوطه تعیین و پس از تایید شورای برنامه‌ریزی دانشکده به گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه معرفی می‌شود.

۱-۶- شرح وظایف

- ۱- تهیه برنامه درسی تدوین/بازنگری شده پیشنهادی با بررسی برنامه درسی دانشگاه‌های معتبر داخلی و خارجی و لحاظ نمودن جدیدترین نسخه طرح درس ارائه شده از طرف وزارت علوم با در نظر گرفتن نیاز بازار کار و مراکز صنعتی-خدماتی
- ۲- توجیه برنامه درسی پیشنهادی رشته آموزشی مربوطه بر مبنای دو مولفه‌ی منابع برنامه درسی در بند ۱ و قابلیت اشتغال و مهارت‌های کاربردی در واحدهای درسی رشته تحصیلی مربوطه
- ۳- رعایت ساختار برنامه درسی اعلام شده از طرف دفتر برنامه‌ریزی درسی دانشگاه شامل اهداف واحد درسی، سرفصل‌های واحد درسی، منابع واحد درسی، روش‌های یاددهی-یادگیری، نوع فعالیت عملی و کاربردی، شیوه ارزشیابی واحد درسی در کلاس درس و تعیین اثربخشی واحد درسی از طریق تدوین معیارهای سنجش‌پذیر و فرم ارزشیابی آن^۲

---

^۱. پنل نقد و بررسی شامل اعضای هیات علمی گروه، دانشجویان برگزیده و حداقل یک عضو متخصص مدعو خارج از دانشگاه یا افراد مجرب در بازار و فضای کاری مرتبط با رشته مربوط است.

^۲. ساختار برنامه درسی و نمونه فرم ارزشیابی هدف محور در سایت دانشگاه، معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی، واحد برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی قابل دسترسی است.

- ۴- ارائه برنامه درسی پیشنهادی به صورت الکترونیکی به اعضای شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی و هماهنگی برای برگزاری جلسات بررسی آن
- ۵- توضیح اهداف در جلسات و توجیه اعضای گروه شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی و تاکید بر قابلیت اشتغال‌پذیری و آموزش مهارت‌های کاربردی مرتبط با رشته تحصیلی
- ۶- اصلاح، بازنویسی و تصویب برنامه درسی پیشنهادی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی
- ۷- دفاع و تصویب برنامه درسی پیشنهادی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی درسی دانشکده
- ۸- ارسال مستندات برنامه درسی پیشنهادی به همراه گزارشات لازم از طریق معاونت آموزشی دانشکده به گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه و درخواست تصویب آن
- ۹- حضور در شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه، ارائه گزارش و دفاع از طرح برنامه درسی پیشنهادی

۷- عضو هیات علمی مسئول تعیین شاخص‌های ارزشیابی

عضو هیات علمی مسئول تعیین شاخص‌ها و فرم ارزشیابی واحدهای درسی برنامه درسی جاری، توسط گروه آموزشی مربوطه تعیین و پس از تایید دانشکده به گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه معرفی می‌شود.

۷-۱- شرح وظایف

- ۱- تهیه فرم پیشنهادی ارزشیابی هدف محور واحدهای درسی منطبق بر برنامه درسی مصوب اعلام شده با در نظر گرفتن معیارهای سنجش پذیر برای مجموعه ای از واحدهای درسی که توأم با فعالیت عملی و کاربردی هستند. این فرم شامل اهداف واحد درسی، سرفصل‌های واحد درسی، منابع واحد درسی، روش‌های یاددهی-یادگیری، نوع فعالیت عملی و کاربردی، شیوه ارزشیابی واحد درسی در کلاس درس و تعیین اثربخشی واحد درسی می‌شود.
- ۲- پیشنهاد شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی به اعضای شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی و هماهنگی برای برگزاری جلسات بررسی آن
- ۳- اصلاح، بازنویسی و تصویب شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی
- ۴- دفاع و تصویب شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی دانشکده
- ۵- ارسال مستندات شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی به همراه گزارش‌های لازم از طریق معاون آموزشی دانشکده به گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه و درخواست تصویب آن
- ۶- حضور در شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه برای ارائه گزارش و دفاع از شاخص‌های ارزشیابی واحدهای درسی

۸- عضو هیأت علمی مسئول تهیه برنامه آموزشی فرادرسی

عضو هیات علمی مسئول برنامه‌های آموزشی کمکی و فوق برنامه توسط گروه آموزشی مربوطه تعیین و پس از تایید شورای برنامه‌ریزی دانشکده به گروه برنامه ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه معرفی می‌شود. ضمانت اجرایی و الزامات لازم برای اجرای برنامه آموزشی فرادرسی توسط شورای برنامه ریزی دانشگاه تعیین خواهد شد.

۸-۱- شرح وظایف

- ۱- تنظیم برنامه آموزشی فرادرسی پیشنهادی در قالب برگزاری کارگاه آموزشی، سفر علمی، برگزاری سخنرانی، بازدید از مراکز مرتبط با واحدهای درسی و رشته تحصیلی گروه آموزشی که لازم است به تفکیک هر نیمسال تحصیلی و یا هر سال تحصیلی با در نظر گرفتن برنامه درسی گروه آموزشی و واحدهای درسی گذرانده شده توسط دانشجویان، تنظیم شود.
- ۲- ارائه برنامه آموزشی فرادرسی به صورت الکترونیکی به اعضای شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی و هماهنگی برای برگزاری جلسات بررسی آن
- ۳- اصلاح، بازنویسی و پی‌گیری تصویب برنامه آموزشی فرادرسی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی درسی گروه آموزشی
- ۴- دفاع و تصویب برنامه آموزشی فرادرسی رشته تحصیلی مربوطه در شورای برنامه‌ریزی درسی دانشکده^۱
- ۵- درخواست تصویب برنامه آموزشی فرادرسی و ارسال گزارش آن از طریق معاون آموزشی دانشکده به گروه برنامه‌ریزی درسی و گسترش آموزشی دانشگاه
- ۶- حضور در شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه برای ارائه گزارش و دفاع از برنامه آموزشی فرادرسی

این دستورالعمل در ۸ بند در تاریخ ۹۸/۰۸/۲۰ در جلسه هیات رئیسه دانشگاه به تصویب رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجراست.

---

^۱. پس از تصویب برنامه آموزشی فرادرسی، اجرای مفاد آن از طریق ساز و کارهای موجود در هر دانشکده عملیاتی می‌گردد. لازم است معاونت پژوهشی دانشکده در شورای برنامه ریزی درسی دانشکده حضور یابد تا برنامه های ارائه شده را با سیاستهای مدیریت کارآفرینی و ارتباط با جامعه منطبق نماید.